

ВИБОРЧА ПРОГРАМА

кандидата на посаду генерального директора Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, доктора історичних наук, професора, члена-кореспондента НАН України Любові Андріївни Дубровіної на 2026–2030 рр.

Виборча програма на посаду генерального директора Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, доктора історичних наук, професора, члена-кореспондента НАН України Любові Андріївни Дубровіної на 2026–2030 рр. підготовлена з урахуванням багаторічної діяльності кандидата у Бібліотеці, знання її історії та специфічної організації та напрямів діяльності Бібліотеки як науково-дослідного інституту Національної академії наук України та його статутних функцій, а також функції як освітнього, науково-інформаційного і культурного центру України. Програма базується на кваліфікаційних вимогах державної атестації МОН України як до вищої категорії державної установи, з врахуванням перспектив розвитку установи у воєнний та післявоєнний час.

Від 7 жовтня 2018 р. Л. А. Дубровіна є генеральним директором Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Доктор історичних наук (1993 р.), професор (1996 р.), заслужений діяч науки і техніки України (2004 р.), член-кореспондент НАН України (2006 р.).

Програма враховує те, що НБУВ – багатофункціональний соціальний інститут, носій національної пам'яті і загальнолюдських наукових та культурних духовних цінностей. Фонди НБУВ є невід'ємною складовою культурної спадщини, а фонд рукописів, стародруків, рідкісних видань, історичних колекцій, архівний фонд НАН України є науковим об'єктом, що має статус національного культурного надбання. Одночасно НБУВ є науково-

дослідним інститутом НАН України, що внесений до реєстру об'єктів національного надбання. Як науково-дослідний інститут Бібліотека розвиває інноваційні напрями розвитку історичних наук і соціальних комунікацій, які охоплюють низку споріднених інформаційних, бібліотечних і суміжних наук, зокрема бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, кодикології та кодикографії, документознавства, архівознавства, біографістики, інформології, наукометрії і бібліометрії, технологій збереження, консервації, реставрації бібліотечних фондів. Одночасно НБУВ дбає про науково-методичне кураторство бібліотеками та архівами НАН України. Багатофункціональність Бібліотеки вимагає визначення пріоритетних напрямів і врахування статусу критичної інфраструктури України.

Запропонована Програма координується з основними положеннями [Стратегії розвитку Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського на 2026–2030 рр.](#), затвердженої у листопаді 2025 р. Вченою радою НБУВ.

Серед основних пріоритетних напрямів, що розвиваються постійно і залишаються основними впродовж наступних років, є формування і розвиток загальнодержавного науково-інформаційного ресурсу України, впровадження передових цифрових технологій, забезпечення відкритого доступу до інформаційних ресурсів світових наукових платформ; здійснення інформаційної підтримки розвитку науки, освіти, культури; підготовка і збереження висококваліфікованих кадрів у цій складній газузі діяльності; розвиток духовного потенціалу нації та інтелектуального капіталу держави, надання можливостей науково-інформаційного протистояння викликам російсько-української війни.

Специфічні умови діяльності НБУВ визначаються сучасним воєнним станом України, зменшенням бюджетного фінансування, небезпекою для збереженості бібліотечних фондів і забезпеченням у цих умовах розвитку

послуг відкритого доступу та комфортності користування інформацією для користувачів, а також нарощуванням руху до вимог ЄС та ООН та участі в програмах і грантах, підвищення статусу НБУВ у міжнародній діяльності.

Отже, **пріоритетні напрями програми** пов'язані з підтримкою традиційних функцій Бібліотеки як соціального інституту та науково-дослідної установи з акцентом розвитку інноваційних тенденції цифрового суспільства та відкритого доступу до інформації, врахуванням умов російсько-української війни.

1. Формування та збереження національного фонду вітчизняної та світової літератури, науково-інформаційних ресурсів, унікальної історико-культурної спадщини. Сьогодні Бібліотека володіє фондом обсягом близько 17 млн. од. зб., має потужні електронні ресурси, здійснює науково-методичне забезпечення формування, використання та збереження сукупного бібліотечного фонду наукових установ НАН України, вдосконалення нормативно-правового забезпечення бібліотечної та наукової галузі України.

Головними завданнями в цьому напрямі діяльності є:

- **розвиток універсальної за галузями знань, наукової і культурної спадщини фонду** на засадах постійної роботи з інтеграції всіх видів та форм національної та світової видавничої продукції,
- активізація **формування цифрового фонду НБУВ**, розвитку цифрових ресурсів науки і культури в Україні, створення власного інформаційного ресурсу та інтеграція існуючих в Україні наукових ресурсів, розвиток науково-інформаційного порталу «Наука України: доступ до знань», цифрової платформи підтримки досліджень ResearchUA;
- удосконалення **форм роботи з користувачами**: функціонування «відкритої бібліотеки» – впровадження нових видів бібліотечного мультисервісу, в тому

числі інструментів штучного інтелекту, розширення аудиторії користувачів в Україні, постійної присутності в соціальних мережах;

– **формування відкритого цифрового ресурсу фондів наукової та історико-культурної спадщини**, бібліографічних та повнотекстових баз даних і цифрових колекцій як джерельної бази розвитку наукових знань, зокрема, формування цифрових колекцій е-бібліотеки «Україніка», розширення її представництва в світових та європейській цифрових бібліотеках;

– спрямування зусиль на **розвиток активності в галузі збереження історико-культурних та наукових фондів Бібліотеки**, створення відповідних умов зберігання та цифровізації ресурсів.

2. Іншим пріоритетом є **розвиток власної дослідницької інфраструктури** у цифровому середовищі та інтеграція до міжнародних систем наукової інформації. Сьогодні забезпечення інформаційних потреб користувачів здійснюється через бібліотечні бази даних, обсягом 1,7 млн повнотекстових документів у відкритому доступі – і перманентно поповнюватиметься в подальшому. Розвиватимуться ресурси та сервіси Репозитарію наукових текстів НАН України – важливої складової інфраструктури Відкритої науки та єдиного вікна доступу до всіх публікацій Академії.

Планується посилювати функціонал Цифрової платформи ResearchUA – комплексного бібліотечного сервісу супроводу науковця. У світлі євроінтеграційного руху Бібліотека продовжуватиме роботу з управління дослідницькими даними, забезпечення інтероперабельності із міжнародними харвестерами та системами наукової інформації, функціонування на базі НБУВ центру колективного користування науковим обладнанням. Останнє передбачає оптимізацію структури Бібліотеки як науково-дослідного інституту, а також відповідної структури приміщень бібліотеки,

пристосування до сучасних вимог розвитку обслуговування, розвиток нових форм взаємодії з користувачами різних категорій, сприяння читацькій ініціативі.

3. Збереження та розвиток унікального фахового кадрового потенціалу, спроможного вирішувати найскладніші завдання наукового, інформаційного та бібліотечного забезпечення сучасних потреб суспільства, підтримка інституту наставництва, забезпечення спадкоємності та розвитку професії.

Особлива увага – забезпеченню професійного та кар'єрного зростання бібліотечної молоді, розвитку підготовки кадрів, підтримці діяльності Ради молодих учених НБУВ, заохоченню молоді до активної участі в інноваційних наукових проєктах та стипендіальних програмах НАН України, Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та міжнародних фондів.

Це передбачає організацію постійного професійного та наукового спілкування в умовах формування збагаченого наукового середовища, участь бібліотечної молоді в підготовці та в діяльності конференцій, спілок, товариств та інших форм і видів наукового та культурного спілкування, формування бібліотечно-інформаційного працівника нового покоління, який працює у цифровому середовищі як фахівець із комплексної підтримки досліджень, сприяння піднесенню престижу та привабливості такої професії.

4. НБУВ як науково-дослідний інститут НАН України планує забезпечити:

– розвиток наукових шкіл та наукових традицій, інноваційних наукових проєктів у пріоритетних для НБУВ та НАН України галузях знань та з перспективних напрямів фундаментальних і прикладних досліджень;

- впровадження наукового менеджменту і створення високоякісного інтелектуального продукту та інформаційне забезпечення розвитку науки, культури, освіти, інформаційно-аналітичного обслуговування органів державної влади;
- упровадження результатів наукових досліджень у бібліотечній та інформаційній сфері, забезпечення високого рівня публікаційної активності та підготовки фахових видань НБУВ, якості наукових праць, дотримання вимог академічної мобільності, розширення представництва Бібліотеки в англomовному середовищі;
- зміцнення зв'язків між наукою та вищою школою, зокрема в системі підготовки та перепідготовки кадрів, впровадження пошукових та довідкових сервісів;
- підготовку наукових кадрів вищої кваліфікації, забезпечення роботи спеціалізованої вченої ради, залучення до навчання в аспірантурі та докторантурі талановитої молоді;
- впровадження ефективних форм соціокультурної діяльності та популяризації наукових досягнень, залучення мас-медіа та творчих колективів, розвиток присутності Бібліотеки у соціальних мережах, аби популяризувати величезний науковий доробок НБУВ та культурні події установи в Україні;
- особливу увагу планується приділити видавничій діяльності НБУВ, представництву наукових фахових видань НБУВ і НАН України в світових наукових системах, міжнародних наукометричних базах та репозитаріях.

5. Розвиток співробітництва на загальнодержавному та міжнародному рівнях: активізувати взаємодію з органами державної влади в якості авторитетного експертного та інформаційного центру; розвивати інформаційно-аналітичну роботу, активізувати участь у розробленні

державної політики в галузі бібліотечної, архівної та інформаційної справи; розвивати широкі професійні зв'язки та партнерські відносини із спорідненими установами та організаціями як в Україні, так і у міжнародному співтоваристві; активізувати різні форми співпраці між національними та академічними бібліотеками.

Планується нарощувати участь у діяльності міжнародних наукових і професійних товариств, асоціацій, спілок і союзів; забезпечити прискорення процесів комунікації та інтеграцію в європейську та світову дослідницьку інфраструктуру, збільшення можливостей учених у стажуванні, відрядженнях, наукових форумах, здобутті грантів; участь у світових та європейських програмах і проєктах Європейського Союзу, ЮНЕСКО, IFLA, CENL, бібліотечній мережі ООН, входження науковців НБУВ у світовий науковий простір; підтримка міжнародних контактів та співробітництва з посольствами різних країн.

6. Удосконалення управління Бібліотекою передбачає:

- ефективний розвиток основних функцій Бібліотеки, прагнення до стійкості системи та зміцнення її внутрішньосистемних зв'язків;
- дотримання принципів доступності, відкритості, прозорості інформації про діяльність керівництва Бібліотеки;
- консолідація колективу, постійний конструктивний діалог і співпраця з колективом з усіх питань діяльності Бібліотеки, визнання їх рівноправними учасниками діяльності, створення умов для психологічного протистояння негативам воєнного часу.

7. У галузі матеріально-технічного забезпечення:

- добиватися матеріального та фінансового забезпечення НБУВ відповідно до її статусу національної установи, в тому числі повноцінної заробітної плати;

– активізувати пошук додаткових джерел фінансування за рахунок розширення робіт за господарчими договорами та надання платних послуг, а також пошук грантів, наукових та освітніх проєктів, розвиток партнерств;

– накопичувати обсяги спецфонду та раціональне їх використання на матеріально-технічне забезпечення розвитку Бібліотеки; оснащення Бібліотеки комп'ютерною технікою, спеціальним бібліотечним обладнанням, покращення житлових умов співробітників, зокрема молоді.

8. Незважаючи на складність нашого історичного часу, програма орієнтується на **утримання лідерства в бібліотечній сфері**, підтримує статус національного надбання України, функціонування Бібліотеки в мережевому суспільстві знань, забезпечення привабливості та престижу професії бібліотекаря, її визнання як науково-інформаційного працівника, концентрацію наукових напрямів на вирішення складних завдань новітніх бібліотечних наук та реалізацію їхніх досягнень у практиці діяльності бібліотек та архівів системи НАН України.